

kerítés határolta. A kolostorépület falai várhatóan legalább 1 m magasságig állnak.

A pusztulás előtti utolsó járósíntet egyelőre sem a tereprendezés során, sem pedig a kutatóárkokban nem vágtuk át, így korhatározó leletanyaggal még nem rendelkezünk. Az omladékban 176 db gótikus kőfaragványtöredéket találtunk. Ezek döntő többsége párkányelem, de előkerült néhány mérműtöredék, ablakosztó-darab, bélletelem, valamint a hajó trapézorrú és a szentély körzetagos boltozati bordatöredéke is. A nyíláskereteket a romokat az újkorban kőbányának használó környékbeli lakosság kibontotta és elszállította, ezért ilyen darabot egyelőre nem találtunk.

JUAN CABELLO – LÁSZLÓ CSABA – SIMON ZOLTÁN

213. Mályi, Üdülőtelep

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kö

Az üdülőtelep Pap-telke nevű határában, egy létesítendő kavicsbánya előzetes helyszíni szemléje alkalmával bejártuk a Hejő, a Petri-Hejő, és a két patak közötti földút által határolt, nagyjából háromszög alakú területet. Régészeti leleteket mindössze a földúttól számított 15–20 m-es sávban találtunk, leginkább a terület É-i határát alkotó földút közepénél. Ezek a leletek is a véleményünk szerint a szántás során kerültek ide a földút mögötti, magasabb területről.

A létesítendő kavicsbánya által már nem veszélyeztetett területen, a földút mögötti ÉNy-DK irányú dombvonulaton azonban nagy mennyiségű, kora középkori leletanyagot találtunk. A lelőhely hossza legalább 50 m, szélessége 20–25 m. A szántás általi bolygatás mértékére utal, hogy helyenként vörös színű, erősen paticsos, hamus foltokat is megfigyeltünk, és a kerámiatöredékek igen nagy intenzitással jelentkeztek.

A terület legmagasabb pontján, habarcsos, kötőmelékes részt is megfigyeltünk.

LOVÁSZ EMESE

214. Medgyesegyháza, Kétegyházi út, Homokdomb

(Békés megye) I

Homokkitermelés során embercsontok kerültek elő Medgyesegyháza külterületén. A bejelentést követően 2000. április 4-én leletmentést végeztünk a helyszínen, melynek során a feltehetően Ny-K-i tájolású váznak csupán lábcsontjait találtuk meg eredeti helyzetben. Melléklete nem volt, a sír kora ismeretlen.

Munkatárs: Kékhegyi Dorottya

GYUCHA ATTILA

215. Mesteri, Egyes-halmi-dűlő

(Vas megye) V, Ró, Á, Kk

2000. július 31. és augusztus 11. között a Berzsenyi Dániel Főiskola (Szombathely) Történelmi Tanszéke régésztechnikus-képzése keretében dolgoztunk a terüle-

ten. A lelőhely Fekete Mária 1984. évi terepbejárása óta ismeretes.

Az egyházashegyei Berzsenyi Dániel Mgtsz – a földtulajdonosa – engedélyezte és támogatta munkánkat. Az egyéb költségeket a Főiskola Hallgatói Önkormányzata, a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága és nem utolsósorban Mesteri önkormányzata finanszírozta.

A szondázó kutatás célja az volt, hogy kiderítsük: vajon a Ság-hegyi központi telepnek van-e itt, és ha igen, milyen korú kiszolgáló kistelepe. A rendelkezésünkre álló idő alatt, a nagy aszály következtében igen kemény talajban csak egy kutatóárok megnyitására volt módunk, s ezzel 100 m²-t tártunk fel. Megállapítottuk, hogy a környezetéből részben kissé kiemelkedő teraszon 1. a kora vaskori település nyomai a legintenzívebbek (leletanyag 90%), s mellette néhány római kori, Árpád- és több késő középkori cseréptöredék került elő; 2. egy néhány évtizeddel korábbi mélyszántás miatt objektumokat alig lehetett megfigyelni, s azoknak a bolygatatlan talajba mélyedő részéből leletek nem kerültek felszínre.

ILON GÁBOR

216. Mezőberény, Keselyűs-dűlő

(Békés megye) Ű

Szeptember 2-án bejelentést kaptunk, hogy Mezőberény határában mezőgazdasági munkák során ismeretlen eredetű objektumokba szakadtak be a munkagépek. Október 4-én kilátogattunk a helyszínre, amely a mezőberényi határ DNy-i szélén, a Keselyűs-dűlőben található. A Mezőberény–Szarvas műútból egy ÉK-i irányú dűlőút keleti oldalán vannak objektumaink. Szemlénk során arról győződhattünk meg, hogy az említett dűlőúttól mintegy 110 méterre, egy határozott, ÉNy-DK irányú, egykori folyó medrének közel legmélyebb pontján, attól kissé északra három, nagyjából ÉNy-DK irányú, egymástól 6–7 méterre lévő, 2–2,5 m átmérőjű, kerek illetve ovális metszetű beszakadások vannak, melyek oldalai határozottan elváltak. Hasonló, ezeknél azonban nagyobb ovális átmetszetű beszakadást találtunk e helytől ÉK-re mintegy 100 méterre, a dűlőúttól kb. 20 méterre. Ennek a beszakadás utáni mélysége kb. 70–90 cm, körben jól látszottak az egykori falak. Minden objektum oldalfalai lefelé szélesednek, leleteket egyáltalán nem találtunk.

A megfigyelték alapján talán újkori kutakra gondolhatunk. A hitelesítés kedvéért tervezzük valamelyik kibontását. Munkatárs: Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

217. Mezőhegyes, Pereg-pusztá

(Békés megye) Sza, H, Á

Tarkó Gábor szegedi régészhallgató elkezdte a szakdolgozati témájául szolgáló mezőhegyesi terepbejárásokat. Munkája során 2000-ben négy régészeti lelőhelyet talált és dokumentált a terepen.

A Nyárfás úton (1. sz.) 540×200 m kiterjedésű, ÉNy-DK irányú lelőhelyen szarmata telep; a 23-as táblán (2. sz.) 900×500 m kiterjedésű, K-Ny irányú lelőhelyen szarmata és Árpád-kori telep; a Komlószárítónál (3. sz.) 550×550 m kiterjedésű lelőhelyen szarmata és Árpád-kori telep; a Vasútvonal melletti (4. sz.) 100×50–70 m kiterjedésű, Ny-K irányú lelőhelyen szarmata, honfoglalás kori és Árpád-kori telep nyomait regisztrálta.

A leletek a Munkácsy Mihály Múzeumba kerültek.
SZATMÁRI IMRE

218. Mezőkeresztes, Lucernás (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

2000. szeptember 25. és október 6. között a miskolci Herman Ottó Múzeum régészeti leletmentést végzett a lelőhelyen, ami az M3-as autópálya építési munkálataihoz kapcsolódott.

A lelőhely Mezőkeresztestől délre egy kilométer távolságban található a Kácsi-patak nyugati partján, egy kisebb, környezetéhez viszonyítva nem a legmagasabb, 102 méteres kiemelkedésen.

A feltárás során egy szórt jellegű Árpád-kori település részlete került elő, azaz: nyolc félig földbe ásott ház gödre; egy lakóház gödréből később kialakított külső kemence; kettő árok; három verem és kilenc gödör.

A leletanyag 12–13. századi.

PUSZTAI TAMÁS

219. Mezőkeresztes, Püspöki-legelő (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) V

Az M3 autópálya Mezőkeresztes határában épülő szakaszánál, a 136+300–350 km szelvény között Pusztai Tamás régész cserepeket és bronzokat talált. A bronzleletet karperec, baltatöredék, sarlótöredékek, tűszár, lemezdarabok és bronz nyersanyagrögök alkotják. Pár cserépdarabból feltételezhető, hogy annak az edénynek darabjai, amelyben a bronzokat elrejtették. Az autópálya szakaszt fél szélességben lehumusztolták, és október 10–20. között elvégeztük a leletmentést. Nagyméretű anyaglelőhelyek és általában kör alakú objektumok kerültek elő. A 16. objektum tűzhely volt, ennek közelében ásták el a bronzokat. A 23. és 24. objektumban bronztűt találtunk. Összesen 25 objektumot dokumentáltunk. A telepen gazdag kerámiaanyag került elő; állatfigura, mely a fémekkel együtt a korai vaskor Gáva kultúrájának hagyatéka.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA

220. Mezőkovácsháza határa (Békés megye) B, V, Szk, Sza, Ge, Á, Kk

Az egykori Maros-ág, a Battonyától Békéssámsonig húzódó Száraz-ér rehabilitációs munkáira 2000-ben került sor. A megyei múzeumi szervezet erejéhez és idejéhez mérten figyelemmel kísérte a munkálatokat és terep-

bejárásokkal igyekezett tisztázni az érpart településtörténetét.

Mezőkovácsháza határában a Déli-határszélen kettő, a szociális otthon területén egy, a Henrik-majorban négy, a 17-es dűlőben három, a Végegyházi-határban egy és a Reformátuskovácsházi vasútállomás közvetlen közelében egy lelőhelyet regisztráltunk. Ezekben a területeken bronzkori, vaskori, szkíta, szarmata, gepida, Árpád-kori és késő középkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk.

Munkatársak: Liska András és Medgyesi Pál.

GYUCHA ATTILA

221. Mezőkövesd határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ó, U, R, B, Sza

A Tiszaújváros és Százhalombatta közötti olajvezeték Borsod-Abaúj-Zemplén megyei szakaszának cseréjéhez kapcsolódó régészeti terepbejárások során 32 lelőhelyet határoztunk meg. A megkezdett beruházáshoz kapcsolódó feladatunk 2000 márciusában és áprilisában a 24-től 32-ig számozott lelőhelyek megfigyelése, dokumentálása volt (lásd táblázat).

A vizsgált területen a magas talajvízszint és a belvíz miatt több lelőhelyet egyáltalán nem lehetett kutatni, ugyanis az árok színülig volt vízzel. Ahol az árok alján víz volt, ott az előkerült igen kevés régészeti objektum dokumentálását fotogrammetriai módszerekkel tudtuk csak elvégezni.

A 27. sz. lelőhelyen 4 objektumot vágott az árok, ezek közül egy esetleg gödörház lehetett. Az objektumokból előkerült leletanyag alapján a lelőhely korát a rézkorba kell helyeznünk. A 30. sz. lelőhelyen az árok által átvágott öt gödörből nem került elő korhatározó leletanyag. A lelőhely korát a felszíni gyűjtés során neolitikus és császárkori kerámiatöredékek jelölték.

PUSZTAI TAMÁS

222. Mezőkövesd, Kettős-kút-tava

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Sza

Az ásatási terület az épülő M3 autópálya 127,5–128,1 kilométerszelvényei közti lehajtósáv, a Mezőkövesdről Egerlövőre vezető műút mellett helyezkedik el, a nyomvonal mindkét oldalán (74. sz. lh.). Magán a nyomvonalon korábban Lovász Emese végzett feltárást, szarmata telepet és sírokat talált. Az ásatás megkezdése előtti héten a területről géppel lehúztak kb. 50 cm humuszt, de a bolygatatlan altalajt nem érték el. Kb. 40 cm humusz még a felületen maradt. Így az objektumok feltárait meglehetősen nehezen lehetett észrevenni. Általában két ásónyom után érték el az altalajt, amelyben határozott objektumfoltok rajzolódtak ki. A munka során császárkori (szarmata) telepobjektumokat, méhkas alakú gödröket, kemencéket, árkokat tártunk fel, valamint a nyomvonaltól északra, az ún. „B” területen négy rabolt szarmata sírt. Ezekből előkerültek vaskések, torques,